

Др Момир Милојевић*

ЂУРИЦА КРСТИЋ
(1924–2018)

„Чашу меда јошт нико не попи/ Док је чашом жучи не загрчи/
Чаша меда иште чашу жучи/ Смијешано најлакше се пије“, поручио је велики песник и филозоф не рекавши да ли се чаше испијају једна за другом, свакодневно или у дужим временским размацима. Догодило ми се то у последњих шест месеци. Испијао сам „чашу меда“ почашћен да прочитам предлог и образложење за награду Фондације „Миодраг Јовичић“ за 2017. годину Ђурици Крстићу. По завршетку службеног дела свечаности Ђурица Крстић је дао изјаву за *Политику*, а затим смо извесно време провели у опуштеном разговору. Пред крај прошле године изашла је из штампе његова књига *Балкан као судбина*, чије је представљање било заказано за 23. јануар ове године. Та чаша меда ми је загорчана одсуством аутора због болести, а онда две чаше жучи: прва да је Ђурица у болници, а друга да је преминуо. Као да је за кратко време пролетео читав живот дуг скоро једно столеће.

Ђурица Крстић је рођен у Скопљу, где је завршио основну школу. У Београду је учио елитну Трећу мушку гимназију. Даље школовање је прекинула окупација Југославије, коју је његова породица провела ван Београда. После завршетка рата уписао се на Правни факултет у Београду, на коме је дипломирао (1954) и докторирао (1965). Магистрирао је на Универзитету у Чикагу у области англосаксонског и упоредног права (1967).

Научну каријеру Ђурица Крстић је почео у првим годинама рада Института за упоредно право, а завршио је у Балканолошком институту Српске академије наука и уметности. Упоредо са научном каријером постао је велики сарадник *Анала Правног факултета у Београду* упознајући нашу стручну јавност са страним и међународним

* Аутор је редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду.

правом, нарочито у области ваздухопловног приватног права, коме је посветио и докторску дисертацију. Време проведено у Балканолошком институту посветио је изучавању обичајног права, о чијем је значају написао више радова и одржао предавања, међу којима и на *Октобарским правничким данима* у Бања Луци (2010). За њега обичајно право није било, како је говорио, „прохујала прошлост“ већ ће бити вредно пажње и у 21. и у 22. веку.¹

Ђурица Крстић је писао и у другим часописима (*Архив за правне и друштвене науке*, *Југословенска ревија за међународно право*, *Међународни проблеми*, *Правни живот*, *Зборник радова о страном и упоредном праву* и др.), зборницима радова са научних скупова на којима је учествовао. У Српској академији наука и уметности био је члан Одбора за изворе српског права и Одбора за астронаутику. Објављивао је радове у издањима Српске академије наука и уметности и њених института и у страним часописима.

Не испуштајући перо из руку, Ђурица Крстић се деценијама бавио превођењем значајних дела Нила Балфура, Селија Мекеја (*Кнез Павле Карађорђевић*), Адама Смита (*Теорија моралних осећања*), Жоржа Гурвича (*Социологија права*), Арнолда Тојнбија (*Проучавање историје*), Питирима Сорокина (*Друштвена и културна динамика*), Роналда Дворкина (*Суштина индивидуалних права*), а врхунац представљају преводи капиталних дела Ханса Моргентауа (*Теорија међународне политике*) и Роскоа Паунда у три тома (*Јуриспруденција*), које има и посебан значај јер га је Паунд завршио када је имао 90 година. Подвиг достојан пажње, нарочито као подстрек онима који, спортским језиком речено, теже рекорду у продужавању стваралачке моћи, да не поклекну пред годинама. Ђурица Крстић је претекао у том погледу Паунда и поставио два нова „рекорда“: Моргентауову књигу је превео у 92. а своју књигу *Балкан као судбина* завршио је и објавио у 94. години живота! Љубитељ младих би данас узвикивао: „Напред у рушење рекорда!“ Трка може да почне.

Старој стручној јавности Ђурица Крстић је подарио превод на енглески језик Душановог законика (Бистрички препис), Закона о облигационим односима и књиге професора Мирка Васиљевића *Компанијско право*.

Као један од наших најбољих стручних преводилаца, Ђурица Крстић се сврстао међу великане тога посла као што су Стојан Новаковић и Миленко Весић, а од млађих Божидар С. Марковић.

Богат и узбудљив живот Ђурице Крстића као да се поклапа са историјом државе којој је, и поред свог космополитизма, припадао целим својим бићем. Рођен у време када су још постојале наде

¹ Вид. Ђурица Крстић, „Обичајно право – прохујала прошлост или категорија вредна пажње и у 21. веку?“, *Правна ријеч* 22/2010, 295–304.

да ће развој друштва ићи у смеру означеном Вилсоновим „тачкама“, Ђурица Крстић је убрзо доживео сва искушења којима су свет и његова држава били изложени. Са својим родитељима и са својом генерацијом морао је да издржи све патње и сва страдања којима су били изложени. Имао је срећу да их преживи, али је током читавог живота морао да се прилагођава сталним променама, често супротним његовим схватањима живота и односа у друштву. У том погледу је био срастао са својом државом као да се поистоветио са њом. Неко би рекао да је био као његова држава – борио се и преживљавао. Или обрнуто: ако хоћеш да упознаш Србију, довољно је да упознаш Ђурицу Крстића. Ђурица Крстић је имао срећу да живи у држави која је преживела Други светски рат и разне санкције, а данас се бори за свој опстанак. У својој књизи је изложио мишљење како треба живети да би се преживело и дуго живело. Основна мисао је да се треба жилаво борити до краја, вероватно као што су се Мишићеви борци борили у Првом светском рату.

Посматрајући данас живот Ђурице Крстића у целини, подсећамо се завршне реченице докторске дисертације Милована Миловановића од пре 130 година: „Само народ који се бори може да нађе поборника своје ствари.“ Мудрима и данас то може да буде довољно. Маленој Србији једино то преостаје. Хвала Ђурици Крстићу за све што је урадио и за аманет који нам је оставио.